

**НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
«ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА
ТА СТРАХУВАННЯ»**

ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ

**Мета
Завдання
Результати**

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія
Федьковича

Кафедра фінансів і кредиту

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **072 Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок**
Освітня програма **Фінанси, банківська справа та
страхування**

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

УДК 336

Програма ухвалена Вченою радою економічного
факультету Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

Протокол №14 від «14» травня 2025 р.

Укладачі:

Наталія Бак – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Оксана Грубляк – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Віолетта Харабара – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і кредиту Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Наскрізна програма практики : навч.- метод. посібник. Уклад. : Н. Бак, О. Грубляк, В. Харабара. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т, ім. Ю. Федьковича. 2025. 51 с.

Надано детальні рекомендації та методичні вказівки для успішного проходження практики, орієнтованої на комплексний розвиток професійних знань, умінь і навичок майбутніх фахівців у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. Завдяки цим настановам здобувачі освіти матимуть змогу отримати цінний практичний досвід, що сприятиме їхній професійній підготовці, формуванню аналітичного мислення та забезпечить готовність до ефективного функціонування в умовах сучасного фінансового середовища й вирішення актуальних завдань у вибраній галузі.

Рекомендовано для студентів галузі знань 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок денної та заочної форм навчання.

УДК 336

© Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2025

ЗМІСТ

Вступ	4
Мета, завдання практик, компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі проходження практик	5
Види та терміни проходження практик	9
Орієнтовні бази практик	9
Інформація про навчальну практику	10
Інформаційний обсяг навчальної практики	11
Індивідуальні завдання	14
Форми і методи контролю	14
Критерії оцінювання	14
Шкала оцінювання: національна та ECTS	15
Методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики	15
Перелік літератури і необхідної документації	16
Інформаційні ресурси	17
Екскурсії під час проведення практики	17
Інформація про виробничу практику	19
Інформаційний обсяг виробничої практики	20
Індивідуальні завдання	39
Форми і методи контролю	44
Критерії оцінювання	44
Методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики	45
Перелік літератури і необхідної документації	46
Інформаційні ресурси	47

Вступ

Практика здобувачів вищої освіти – обов'язковий освітній компонент освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань «Управління та адміністрування» для здобуття першого (бакалаврського) рівня освіти.

Наскрізну програму практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича розроблено відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145–VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 155G–VII від 01.07. 2014 р., листа Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.93р. №93, «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича», затвердженого Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та введеного в дію протоколом ректора №25 від 27.01.2025 року.

Основним навчально-методичним документом як для студентів, так і для керівників практик від університету та бази практик є наскрізна програма практики: вона пропонує чітку структуру, системність, єдиний підхід щодо організації та проведення практики.

Мета, завдання практик, компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти у процесі проходження практик

Мета практики – оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними методами, формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії; формування, на базі одержаних в Університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах; виховання потреби систематично оновлювати свої знання, вести наукові дослідження та творчо застосовувати отримані знання у практичній діяльності.

Практика здобувачів освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення, забезпечення достатнього обсягу практичних знань та умінь відповідно до першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Завдання практик:

- ознайомити здобувачів вищої освіти зі специфікою майбутньої професії, сформувати первинні професійні уміння, навички, компетентності із дисциплін загальної та професійної підготовки;
- закріплення теоретичних і практичних знань, здобутих при вивченні освітніх компонент;
- поліпшення професійних компетентностей завдяки вивченню фінансової діяльності суб'єктів господарювання, фінансових установ і організацій, органів державної влади та місцевого самоврядування, бюджетних установ тощо, де здобувачі проходять практику;
- дослідження структури фінансово-кредитних установ і організацій, фінансових підрозділів суб'єктів господарювання, органів державної влади та місцевого самоврядування, бюджетних установ тощо в процесі їхньої діяльності;
- вивчення напрямків фінансової роботи на базі практики;
- вивчення економічних умов та аналіз діяльності бази практики;
- використання набутих знань при вирішенні практичних ситуацій на базі практики;
- узагальнення результатів проходження практики та

формування пропозицій щодо фінансово-господарської діяльності бази практики.

Компетентності:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

СК12. Здатність до формування та вдосконалення сприятливого середовища для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва.

СК13. Здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у результатах навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР24. Формувати та вдосконалювати механізм фінансового забезпечення для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва.

ПР25. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для забезпечення інклюзивності фінансових послуг через широке застосування технологій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Види та терміни проходження практик

Види практики	Курс	Семестр	Тижнів	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю
Навчальна	II	IV	3	3	залік
Виробнича	IV	VIII	7	7	екзамен

Орієнтовні бази практик

Базою навчальної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є кафедра фінансів і кредиту, а також за розроблені маршрути у вигляді екскурсій до фінансових служб підприємств, установ та організацій з подальшою обробкою результатів у структурних підрозділах Університету.

Базами виробничої практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є фінансові служби органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, територіальні підрозділи Пенсійного фонду України, фінансові посередники (банки та небанківські фінансово-кредитні установи) тощо, з якими укладені договори про співпрацю або договори про надання бази практик здобувачам ОП.

III КУРС

Інформація про
навчальну практику

Інформаційний обсяг навчальної практики

№	Назва теми	К-сть днів
Тема 1. Особливості професійної діяльності майбутніх фінансистів		
1.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> - характер і сферу майбутньої професійної діяльності; - перелік посад, які може займати фахівець зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»; - професійні вимоги до фахівця-фінансиста, практичні вміння й навички, якимивін повинен володіти; - вимоги роботодавців до фахівців з фінансів, банківської справи та страхування; - сучасні тенденції розвитку професійної діяльності. 	1
Тема 2. Фінансовий підрозділ органу державної влади / місцевого самоврядування		
2.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> - законодавчо-нормативну базу функціонування органу державної влади / місцевого самоврядування та його фінансового підрозділу; - основні завдання та функції фінансового підрозділу органу державної влади / місцевого самоврядування; - організаційну структуру фінансового підрозділу органу державної влади / місцевого самоврядування; - основні соціально-економічні показники розвитку територіальної громади/області та показники місцевого бюджету; - інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності фінансового підрозділу органу державної влади / місцевого самоврядування; - основи використання баз даних, які забезпечують виконання функцій 	3

	<ul style="list-style-type: none"> - фінансового підрозділу органу державної влади / місцевого самоврядування; - перелік посад, які може обіймати спеціаліст фінансового підрозділу органу державної влади / місцевого самоврядування та його функціональні обов'язки 	
<p>Тема 3. Особливості професійної діяльності у територіальному підрозділі загальнодержавного органу управління фінансами (Державна податкова служба України / Державна аудиторська служба України / Державна казначейська служба України / Пенсійний фонд України тощо)</p>		
3.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - законодавчо-нормативну базу функціонування загальнодержавного органу управління фінансами; - основні завдання та функції загальнодержавного органу управління фінансами; - основні завдання та функції територіального підрозділу загальнодержавного органу управління фінансами; - організаційну структуру територіального підрозділу загальнодержавного органу управління фінансами; - результати діяльності загальнодержавного органу управління фінансами на основі останнього річного звіту; - інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності територіального підрозділу загальнодержавного органу управління фінансами; - основи використання баз даних, які забезпечують виконання функцій територіального підрозділу загальнодержавного органу управління фінансами; - перелік посад, які може обіймати спеціаліст територіального підрозділу загальнодержавного органу управління фінансами та його функціональні обов'язки. 	2
<p>Тема 4. Суб'єкт господарювання</p>		

4.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> - законодавчо-нормативні основи організації фінансів суб'єкта господарювання та його установчі документи; - організаційну структуру суб'єкта господарювання; - місце і роль фінансового відділу / фінансового менеджера в системі управління суб'єкта господарювання; - напрями фінансової діяльності суб'єкта господарювання; - види діяльності суб'єкта господарювання, основні фінансово-економічні показники суб'єкта господарювання за останній рік; - основи використання автоматизованих інформаційних систем, які забезпечують діяльність фінансового відділу / фінансового менеджера суб'єкта господарювання; - перелік посад, які може обіймати спеціаліст у сфері фінансів суб'єкта господарювання та його функціональні обов'язки. 	2
Тема 5. Фінансовий посередник (банк / страхова компанія / кредитна спілка тощо)		
5.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> - законодавчо-нормативну базу функціонування фінансового посередника та його установчі документи; - основні функції та напрями діяльності фінансового посередника; - організаційну структуру фінансового посередника; - види послуг, які надає фінансовий посередник, основні показники його діяльності за останній рік; - інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності фінансового посередника; - основи використання баз даних, які забезпечують діяльність фінансового посередника; - перелік посад, які може обіймати працівник фінансової установи та його функціональні обов'язки 	3

6.	Оформлення звіту	1
7.	Індивідуальне завдання	3
	Всього	15

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання здобувача вищої освіти в межах навчальної практики спрямоване на отримання додаткових компетентностей цифрових фінансів, фінтехнологій, фінансових новинок, цифрової безпеки.

Індивідуальне завдання здобувачі вищої освіти мають право виконати на одній із запропонованих або інших платформах онлайн-освіти в Україні, долучатися до участі в онлайн-курсах, семінарах, тренінгах, практикумах або інших заходах у сфері цифрових фінансів, за умови попереднього погодження з керівником практики та отримати сертифікат тривалістю не менше 1 кредит ЄКТС або дослідити використання фінтехнологій, фінансових новинок на одній з базових установ навчальної практики обсягом 5-6 сторінок.

Форми і методи контролю

- вчасність виконання поставлених завдань;
- дотримання трудової та виробничої дисципліни;
- якість підготовленого звіту;
- кількість матеріалів відповідно до вимог програми практики;
- належне оформлення звітної документації та захист практики.

Критерії оцінювання

Звіт з практики захищається (з диференційованою оцінкою) здобувачем перед комісією. Результати проходження та захисту практики оцінюються за 100-бальною шкалою Університету. Здобувач оцінюється за критеріями, узгодженими зі шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного захисту)
	F (1-34)	незадовільно ((з обов'язковим самостійним доопрацювання звіту до повторного захисту)

Методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики

Після закінчення практики студенти складають звіт. Звіт містить:

1. Титульний лист.
2. Щоденник.
3. Зміст
4. Вступ.
5. Основна частина звіту: містить розкриття тем звіту.
6. Індивідуальне завдання.
7. Висновки.
8. Список використаних джерел.
9. Додатки.

Звіт про практику необхідно оформити згідно з такими вимогами:

1. Текст звіту має бути надрукований з одного боку аркуша паперу формату А4, кегель – 14, Times New Roman, інтервал – півтора, сторінки звіту нумеруються.
2. Сторінка тексту обмежується полями: лівим – 30 мм, правим – 10 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм.
3. Текст кожної теми, висновків, списку використаних

джерел починається з нової сторінки.

4. Заголовки тем друкуються по центру прописними літерами без крапки в кінці, без підкреслювання.

Обсяг звіту – 30-40 сторінок без додатків.

Перелік літератури і необхідної документації

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.

5. Про Національний банк України: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

6. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.

7. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14 груд. 2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.

8. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>.

9. Про затвердження положення про Пенсійний фонд України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text>.

10. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 бер. 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019->

%D0%BF#Text.

11. Абрамова А.С., Жаворонок А.В. Вступ у спеціальність: навч. посіб. Чернівці.2019. 200 с.

12. Третьякова О.В., Харабара В.М. Практика зі вступу до спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» : методичні вказівки. Чернівці: Кондратьєв А.В., 2019. 32 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна аудиторська служба України. URL: <https://dasu.gov.ua>.

2. Державна казначейська служба України. URL: <http://treasury.gov.ua>.

3. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua>.

4. Державна служба зайнятості: URL: <https://www.dcz.gov.ua>.

5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

7. Міністерство фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>.

8. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.

9. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua>.

10. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>.

Експерсії під час проведення практики

При проходженні навчальної практики здобувачі на екскурсіях (не менше трьох) повинні ознайомитися з фінансовою діяльністю таких суб'єктів:

1) фінансовий підрозділ органу державної влади / місцевого самоврядування;

2) територіальний підрозділ загальнодержавного органу управління фінансами (Державна податкова служба України / Державна аудиторська служба України / Державна

- казначейська служба України / Пенсійний фонд України тощо);
- 3) суб'єкт господарювання;
- 4) фінансовий посередник (банк / страхова компанія / кредитна спілка тощо).

IV КУРС

Інформація про
виробничу
практику

Інформаційний обсяг виробничої практики

№	Назва теми	К-сть днів
Фінансові підрозділи органів державної влади та місцевого самоврядування		
Тема 1. Організація місцевого самоврядування		
1.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> – законодавчі та нормативно-правові акти, які регулюють діяльність місцевого фінансового органу; – структуру місцевого фінансового органу, організацію його роботи; – функції, які здійснює місцевий фінансовий орган та його структурні підрозділи; – права й обов'язки працівників місцевого фінансового органу. 	2
Тема 2. Бюджетний процес на місцевому рівні		
2.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> – механізм складання проекту місцевого бюджету; – порядок розгляду зведених кошторисів і кошторисів бюджетних установ фінансовими органами; – річний розпис доходів і видатків місцевого бюджету та помісячний розпис доходів та асигнувань загального фонду бюджету; – контроль за ходом виконання бюджету, вжиття заходів для забезпечення його виконання; – порядок складання і подання звітів про виконання місцевого бюджету по мережі, штатах і контингентах, підготовки пояснювальної записки про підсумки виконання місцевого бюджету та внесення пропозицій з питання поліпшення механізму виконання місцевого бюджету. 	4
Тема 3. Система доходів бюджету		
3.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> – механізм планування доходів місцевого бюджету; – щомісячний стан виконання місцевого бюджету в розрізі доходів за поточний рік, надання 	3

	відповідній раді пропозицій щодо наповнення бюджету, забезпечення виконання планових показників;	
	<ul style="list-style-type: none"> – процес одержання даних про надходження платежів до місцевого бюджету у встановлені терміни від податкових органів, матеріалів про результати перерахунків по платежах у бюджет, відомості про наявність боргу та переplat, звіти з питань оподаткування та іншу інформацію з питань, пов'язаних зі складанням і виконанням бюджету; – виконання місцевого бюджету за доходами за попередній рік і зробити обґрунтовані висновки. 	
Тема 4. Система видатків бюджету		
4.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – механізм планування видатків місцевого бюджету; – щомісячний стан виконання місцевого бюджету в розрізі напрямів витрачання бюджетних коштів, визначення причин відставання, забезпечення виконання планових показників; – механізм планування, фінансування та перевірки ефективності і цільового використання бюджетних коштів; – визначити порядок перевірки правильності складання та затвердження кошторисів бюджетних установ; – виконання місцевого бюджету за видатками за попередній рік та зробити обґрунтовані висновки. 	4
Тема 5. Програмно-цільовий метод управління видатками бюджету		
5.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – методи планування видаткової частини місцевого бюджету; – порядок формування та виконання бюджетних програм; – бюджетні програми фінансування розпорядників бюджетних коштів; 	3

	<ul style="list-style-type: none"> - порядок формування паспортів бюджетних програм; - порядок формування звітів про виконання паспортів бюджетних програм; - результативні показники виконання бюджетних програм. 	
Тема 6. Інформаційне забезпечення бюджетного процесу на місцевому рівні		
6.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> - практику використання програмних продуктів, які застосовуються в бюджетному процесі місцевим фінансовим органом; - інформаційні системи, що надають можливість здійснювати обмін даними по місцевих бюджетах; - сучасні інформаційні технології фінансового органу, які використовуються для підвищення ефективності управління місцевими фінансами; - автоматизацію формування та узгодження бюджетних форм; - формування єдиного інформаційного простору в організації бюджетного процесу. 	3
7.	Оформлення звіту	1
8.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Територіальні підрозділи Державної податкової служби України		
Тема 1. Структура та функції Державної податкової служби України		
1.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> - організаційну структуру територіального підрозділу ДПС України, механізм його взаємодії з ГУ ДПС України; - завдання та функціональні повноваження посадових осіб територіального підрозділу ДПС України; - завдання податкових органів щодо забезпечення ефективності адміністрування податків і зборів; - систему інформаційно-аналітичного забезпечення 	3

	діяльності контролюючого органу; - основні результати адміністрування податків і зборів територіальним підрозділом ДПС України за останні три роки.	
Тема 2. Облік платників податків і податкових надходжень		
2.	<u>Дослідити:</u> - порядок обліку платників податків – юридичних осіб, самозайнятих осіб, у тому числі фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, а також громадян; - особливості реєстрації та анулювання реєстрації платників податку на додану вартість; - порядок обліку надходжень загальнодержавних і місцевих податків і зборів; - використання інформаційних систем у процесі обліку податків і податкових надходжень; - порядок прийняття податкових декларацій і проведення їх камеральної перевірки.	4
Тема 3. Податковий контроль		
3.	<u>Дослідити:</u> - особливості проведення фактичної, документальної (планової, позапланової) перевірки правильності нарахування та своєчасності сплати в бюджет податків і зборів; - особливості електронних перевірок як додаткового сервісу для платників податків; - порядок контролю за оподаткуванням доходів громадян і осіб, що займаються підприємницькою діяльністю; - порядок оформлення результатів податкових перевірок.	5
Тема 4. Адміністрування податкового боргу		
4.	<u>Дослідити:</u> - повноваження територіального підрозділу ДПС щодо стягнення податкового боргу; - порядок застосування податкової застави, адміністративного арешту майна платника податків;	4

	<ul style="list-style-type: none"> - особливості механізму відстрочення та розстрочення грошових зобов'язань платників податків; - порядок погашення податкового боргу та списання безнадійного податкового боргу. 	
Тема 5. Взаємодія ДПС України та платників податків		
5.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - порядок консультування платників податків контролюючими органами; - особливості функціонування електронних сервісів, які адмініструє ДПС України з метою поліпшення взаємодії з платниками податків; - порядок оскарження дій посадових осіб територіального підрозділу ДПС; - особливості механізму відповідальності платників за податкові правопорушення; - рівень ефективності заходів масово-роз'яснювальної роботи територіального підрозділу ДПС України. 	3
6.	Оформлення звіту	1
7.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Територіальні підрозділи Державної казначейської служби України		
Тема 1. Структура та функції органів Державної казначейської служби		
1.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - організацію роботи органів ДКСУ у процесі виконання державного бюджету; - структуру органів ДКСУ; - функції, які здійснюють територіальні підрозділи ДКСУ; - структуру апарату територіального підрозділу ДКСУ; - права й обов'язки працівників територіального підрозділу ДКСУ. 	3
Тема 2. Система виконання бюджету за доходами		
2.	<u>Дослідити:</u>	3

	<ul style="list-style-type: none"> – структуру, завдання, функції, організацію роботи відділу надходжень Державного бюджету України та місцевих бюджетів, функціональними обов'язками його працівників; – порядок зарахування надходжень податків, зборів і обов'язкових платежів до загального і спеціального фондів Державного бюджету України та місцевих бюджетів; 	
	<ul style="list-style-type: none"> – порядок здійснення розмежування загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів між рівнями бюджетів відповідно до нормативів відрахувань; – принципи та методи аналізу надходження доходів у процесі виконання бюджетів; – порядок складання документів, згідно з якими здійснюються операції по рахунках з обліку доходів бюджетів. 	
Тема 3. Система виконання бюджету за видатками		
3.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – суть, форми та методи роботи відділу видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів відповідно до положення про відділ і посадових інструкцій працівників відділу; – порядок формування мережі розпорядників бюджетних коштів і внесення змін до неї; – процес розподілу коштів розпорядниками другого ступеня та перевірки наявності залишку невикористаних коштів на особових рахунках розпорядників, наявності кошторисів і невиконаних зареєстрованих фінансових зобов'язань; – порядок формування реєстрів на здійснення видатків по розпорядниках бюджетних коштів; – порядок перевірки документів, поданих розпорядниками коштів, щодо їх цільового використання та прийняття рішень щодо проведення видатків по установах та організаціях, які обслуговуються на рівні органу ДКСУ. 	4
Тема 4. Організація операційної діяльності		

територіального підрозділу ДКСУ		
4.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – структуру, завдання, функції, організацію роботи операційного відділу, функціональні обов'язки його працівників; – порядок опрацювання виписок за попередній операційний день по рахунках з обліку коштів загального та спеціального фондів Державного 	3
	<p>бюджету України та місцевих бюджетів з використанням програмно-технічного комплексу «Клієнт-Банк»;</p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок перевірки правильності зарахування асигнувань загального фонду Державного бюджету – України та місцевих бюджетів на особові та реєстраційні рахунки розпорядників та одержувачів бюджетних коштів, надходжень доходів спеціального фонду на спеціальні реєстраційні рахунки розпорядників коштів; – порядок відображення операцій з оплати рахунків у розрізі кодів бюджетної класифікації по реєстраційних і спеціальних реєстраційних рахунках установ і організацій; – порядок перевірки платіжних документів на правильність оформлення, наявності кошторисних призначень, зареєстрованих зобов'язань і залишків коштів на відповідних рахунках у розрізі кодів бюджетної класифікації; <p>порядок проведення операцій по закриттю бюджетного року.</p>	
Тема 5. Здійснення внутрішніх казначейських операцій		
5.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – структуру, завдання, функції, організацію роботи відділу внутрішніх казначейських операцій, функціональні обов'язки його працівників; – суть Єдиного казначейського рахунку, особливості формування інформації на ньому та порядок управління ним в режимі операційного дня; – порядок проведення щоденного аналізу стану 	3

	<p>кореспондентського рахунку на підставі єдиної інформаційної бази даних;</p> <ul style="list-style-type: none"> – фактичні дані про наявність фінансових ресурсів у територіальному підрозділі ДКСУ; – процес обробки вхідних реєстрів на перерахування коштів, отриманих від інших органів ДКСУ. 	
Тема 6. Облік і звітність виконання бюджетів органами ДКСУ		
6.	Дослідити: <ul style="list-style-type: none"> – структуру, завдання, функції, організацію роботи відділу обліку та звітності, функціональні обов'язки його працівників; – принципи та вимоги щодо здійснення обліку та складання звітності виконання Державного бюджету України та місцевих бюджетів за доходами та видатками; – методика перевірки відповідності даних звітів бюджетних установ з даними органів ДКСУ; – порядок складання та подання в установлені строки фінансової та статистичної звітності по виконанню Державного бюджету України та місцевих бюджетів на основі поданих розпорядниками бюджетних коштів звітів; – систему взаємодії відділу звітності з іншими відділами територіального підрозділу ДКСУ. 	3
7.	Оформлення звіту	1
8.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Територіальні підрозділи Державної аудиторської служби України		
Тема 1. Структура та функції органів державного фінансового контролю		
1.	Дослідити: <ul style="list-style-type: none"> – організаційну структуру органу державного фінансового контролю; – завдання та основні функції органу державного фінансового контролю; – права й обов'язки працівників, структуру апарату 	3

	<p>органу державного фінансового контролю;</p> <ul style="list-style-type: none"> – взаємодію органу державного фінансового контролю з іншими контролюючими та правоохоронними органами. 	
Тема 2. Стандарти державного фінансового контролю		
	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – нормативно-правове забезпечення здійснення фінансового контролю; – планування заходів державного фінансового контролю; – організацію та виконання заходів державного фінансового контролю; – документування результатів і формування матеріалів державного фінансового контролю; – засоби електронного зберігання та обробки інформації, яка підлягає державному фінансовому контролю. 	3
Тема 3. Організація здійснення контрольно-ревізійного процесу		
3.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – планування контрольно-ревізійної роботи; – організацію та проведення ревізії; – повноваження працівників органу державного фінансового контролю у проведенні інвентаризації активів підприємства під час ревізій; – інформаційне забезпечення контрольно-ревізійного процесу; – звітність з контрольно-ревізійного процесу. 	3
Тема 4. Державний аудит ефективності діяльності підприємств, установ, організацій		
4.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – мету, завдання та методи аудиту ефективності діяльності підприємств, установ, організацій; – організацію проведення аудиту; – документальне оформлення результатів аудиту ефективності діяльності підприємств, установ, організацій – організацію моніторингу та перевірки публічних 	3

	закупівель.	
Тема 5. Контроль за здійсненням операцій у бюджетних установах		
5.	<u>Дослідити:</u> – мету, об'єкт і порядок проведення перевірки фінансової звітності бюджетних установ; – дотримання законодавства при складанні та затвердженні кошторисів бюджетних установ; – порядок застосування фінансових санкцій за допущені бюджетні правопорушення; – відповідальність посадових осіб бюджетних установ за фінансові правопорушення.	4
Тема 6. Контроль за використанням коштів місцевих бюджетів		
6.	<u>Дослідити:</u> – мету, процес планування перевірки територіальних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо формування та використання місцевого бюджету; – процес здійснення перевірки територіальних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо формування доходів місцевого бюджету; – процес здійснення перевірки територіальних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо використання місцевого бюджету; – документальне оформлення результатів перевірки.	3
7.	Оформлення звіту	1
8.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Територіальні підрозділи Фонду соціального страхування України		
Тема 1. Основи функціонування соціального страхування в Україні		
1.	<u>Дослідити:</u> – положення про територіальний підрозділ Фонду	3

	<p>соціального страхування України, його внутрішню організаційну структуру, характер діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> – розкрити основні напрями діяльності територіального підрозділу Фонду соціального страхування України; – розподіл обов'язків, посадові функції працівників управлінсь, наявні інструктивні та методичні матеріали, які визначають і регламентують діяльність територіального підрозділу Фонду соціального страхування України. 	
Тема 2. Державне регулювання соціального страхування		
2.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – основи державного регулювання соціального страхування; – систему органів державного регулювання соціального страхування; – державний контроль і моніторинг у сфері соціального страхування. 	3
Тема 3. Організація діяльності Фонду соціального страхування України		
3.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – стан правового забезпечення діяльності територіального підрозділу Фонду соціального страхування України; – ознайомитися з організацією діяльності територіального підрозділу Фонду соціального страхування України; – основні проблемні питання правового регулювання діяльності територіального підрозділу Фонду соціального страхування України. 	3
Тема 4. Управління ресурсами Фонду соціального страхування України		
4.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – законодавство, що регулює порядок складання та виконання бюджету територіального підрозділу Фонду соціального страхування України; – організаційно-методичні засади бюджетного 	4

	процесу в територіальному підрозділі Фонду соціального страхування України; – напрями розвитку фінансового забезпечення територіального підрозділу Фонду соціального страхування України.	
Тема 5. Єдиний соціальний внесок у структурі доходів Фонду соціального страхування України		
5.	<u>Дослідити:</u> – порядок здійснення контролю за своєчасністю і повним перерахуванням страхових внесків до територіального підрозділу Фонду соціального страхування України; – звіти про нарахування внесків і витрачання коштів фонду, ведення аналітичного обліку платників внесків; – питання повноти та своєчасності сплати страхових внесків територіального підрозділу Фонду соціального страхування України, нарахування пені з суми боргу.	3
Тема 6. Виплати з Фонду соціального страхування України		
6.	<u>Дослідити:</u> – правильність оформлення операцій з виплати пенсій або страхових виплат; – порядок ведення розрахунків з поштовими відділеннями й банками по виплачених пенсіях або страхових виплатах; – порядок здійснення контролю за правильністю виплати поштовими відділеннями пенсій і страхових виплат.	3
7.	Оформлення звіту	1
8.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Бюджетні установи		
Тема 1. Організаційна структура бюджетної установи		
1.	<u>Дослідити:</u> – структуру бюджетної установи, характер її діяльності;	3

	<ul style="list-style-type: none"> – основні функціональні напрями діяльності бюджетної установи; – розподіл обов'язків, посадові інструкції працівників підрозділів, наявні інструктивні та методичні матеріали, які визначають і регламентують діяльність бюджетної установи; – якісні та кількісні показники діяльності бюджетної установи. 	
Тема 2. Планування доходів бюджетної установи		
2.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок планування доходів загального і спеціального фондів кошторису бюджетної установи; – порядок розрахунку планових обсягів асигнувань по загальному фонду кошторису бюджетної установи; – механізм розрахунку планових доходів спеціального фонду кошторису бюджетної установи в розрізі джерел надходжень. 	3
Тема 3. Планування видатків загального фонду бюджетної установи		
3.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок планування фонду оплати праці та нарахувань на нього; – порядок складання тарифікаційного списку, штатного розпису бюджетної установи; – порядок розрахунку видатків на оплату комунальних послуг бюджетної установи; – порядок планування інших поточних видатків бюджетної установи; – порядок планування капітальних видатків бюджетної установи. 	3
Тема 4. Планування видатків спеціального фонду бюджетної установи		
4.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок планування видатків по спеціальному фонду бюджетної установи; – порядок розрахунку видатків на покриття витрат, пов'язаних з організацією та наданням платних 	3

	<p>послуг;</p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок розрахунку видатків на організацію господарської та/або виробничої діяльності, а також на господарські видатки бюджетної установи; – порядок розрахунку видатків на обладнання, утримання та ремонт майна бюджетної установи. 	
Тема 5. Складання, затвердження та виконання кошторису бюджетної установи		
5.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок отримання лімітної довідки про бюджетні асигнування бюджетної установи; – порядок розгляду та затвердження штатного розпису, кошторису та плану асигнувань бюджетної установи; – порядок взаємодії бюджетної установи з органами Державного казначейства України в процесі виконання кошторису; – порядок виконання загального та спеціального фондів кошторису бюджетної установи; – порядок складання звітності про виконання загального та спеціального фондів бюджетної установи. 	4
Тема 6. Аналіз основних показників діяльності бюджетної установи		
6.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – основні показники діяльності бюджетної установи за останні три роки; – склад і структуру доходів загального та спеціального фондів бюджетної установи за останні три роки; – динаміку й основні тенденції фінансування видатків загального та спеціального фондів бюджетної установи за останні три роки; – організацію закупівельної діяльності бюджетної установи – замовника. 	3
7.	Оформлення звіту	1
8.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35

Фінансові підрозділи суб'єктів господарювання		
Тема 1. Основи організації фінансів суб'єкта господарювання		
1.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – установчі документи підприємства, особливості його господарської діяльності; – організаційну структуру фінансової служби підприємства, положення про фінансовий відділ, посадові обов'язки фінансових працівників; – внутрішні та зовнішні фінансові відносини суб'єкта господарювання; – фінансову звітність суб'єкта господарювання; – напрями фінансової діяльності та особливості фінансової роботи на підприємстві; – інформаційні системи, що використовуються на підприємстві для обробки фінансової інформації та ухвалення рішень. 	3
Тема 2. Фінансування суб'єкта господарювання		
2.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – склад і структуру джерел формування капіталу підприємства; – особливості формування власного капіталу; – форми та види кредитів, що використовує суб'єкт господарювання; – доступність і можливість залучення ресурсів із зовнішніх джерел; – ефективність та інтенсивність використання капіталу підприємства. 	3
Тема 3. Грошові надходження та доходи суб'єкта господарювання		
3.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – структуру грошових надходжень суб'єкта господарювання за видами діяльності; – розрахунково-платіжні документи по розрахунках з постачальниками та покупцями, фінансово-кредитними та державними установами, з оплати праці; – формування чистого доходу від реалізації продукції та інших видів доходів; 	3

	– порядок планування руху грошових коштів.	
Тема 4. Формування та використання основного й оборотного капіталу		
4.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> – динаміку формування активів суб'єкта господарювання; – складові елементи необоротних активів, достатність їх для господарської діяльності; – стан та ефективність використання основних засобів і нематеріальних активів; – порядок формування оборотних активів, їх склад і структуру; – швидкість обороту оборотного капіталу в цілому та в розрізі окремих елементів оборотних активів. 	3
Тема 5. Формування та розподіл прибутку		
5.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> – механізм формування прибутку підприємства; – структуру операційних витрат; – порядок розподілу та використання прибутку підприємства; – дивідендну політику, яку використовує підприємство; – показники рентабельності операційної діяльності, капіталу та власного капіталу. 	3
Тема 6. Оцінка фінансового стану суб'єкта господарювання		
6.	<u>Дослідити:</u> <ul style="list-style-type: none"> – інформаційну базу оцінки фінансового стану; – показники ліквідності та платоспроможності за останні три роки; – динаміку фінансової стійкості суб'єкта господарювання за останні три роки;; – ділову активність та ефективність діяльності суб'єкта господарювання за останні три роки; – проблемні та перспективні фінансові аспекти діяльності суб'єкта господарювання. 	4
7.	Оформлення звіту	1

8.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Банківські установи		
Тема 1. Порядок створення та організація діяльності банку		
1.	<u>Дослідити:</u> – порядок створення та реєстрації банку; – організаційну структуру, функції банку; – діяльність функціональних підрозділів і служб банку; – основні операції банку; – скласти схему органів управління банком.	2
Тема 2. Операції банків з формування ресурсів банку		
2.	<u>Дослідити:</u> – склад, структуру ресурсів банку; – структуру власного капіталу банку та її характеристики; – структуру та види залучених і запозичених коштів банку та їх характеристики; – методику розрахунку регулятивного капіталу банку та відсотків за депозитами.	3
Тема 3. Операції банків з обслуговування платіжного обороту		
3.	<u>Дослідити:</u> – роль банку в організації безготівкового обороту грошей; – види рахунків клієнтів банку, особливості відкриття, обслуговування, закриття; – організацію безготівкових міжгосподарських розрахунків. – специфіку обороту готівки та місце банку в його забезпеченні; – особливості операцій банків з платіжними картками.	4
Тема 4. Кредитні операції банків		
4.	<u>Дослідити:</u> – принципи кредитування в банку; – механізм здійснення оцінки кредитоспроможності	4

	<p>позичальника;</p> <ul style="list-style-type: none"> – етапи процесу кредитування, ціну банківського кредиту та характеристику факторів, які впливають на неї; – порядок надання окремих видів кредитів у банку (споживчого, іпотечного). 	
Тема 5. Банківські інформаційні технології		
5.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – інформаційні системи, що використовуються банком для обробки інформації та прийняття рішень; – механізм використання дистанційних технологій для комунікації з клієнтами; – особливості використання фінансових технологій у банку. 	3
Тема 6. Забезпечення фінансової стійкості банку		
6.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – механізм і стан забезпечення фінансової стійкості банку; – організаційну структуру ризик-менеджменту банку; – фінансові звіти банку за останні три роки; – стан дотримання економічних нормативів і розрахунок прибутковості банку за останні три роки. 	3
7	Оформлення звіту	1
9.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35
Небанківські фінансові установи		
Тема 1. Порядок створення та організація діяльності небанківської фінансової установи		
1.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – порядок створення, реєстрації та ліцензування діяльності небанківської фінансової установи; – структуру власності небанківської фінансової установи; – організаційну структуру небанківської фінансової установи; 	3

	<ul style="list-style-type: none"> - діяльність функціональних підрозділів і служб небанківської фінансової установи; - управлінську структуру небанківської фінансової установи. 	
Тема 2. Пасивні операції небанківської фінансової установи		
2.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - склад і динаміку структури ресурсів небанківської фінансової установи за останні три роки; - власний капітал небанківської фінансової установи та джерела його формування; - ресурсну базу небанківської фінансової установи; - особливості залучення коштів клієнтів небанківською фінансовою установою. 	3
Тема 3. Активні операції небанківської фінансової установи		
4.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - склад активів небанківської фінансової установи; - динаміку структури активів небанківської фінансової установи за останні три роки; - особливості здійснення різновидів активних операцій небанківської фінансової установи. 	4
Тема 4. Фінансові результати діяльності небанківської фінансової установи		
5.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - динаміку структури доходів небанківської фінансової установи за останні три роки; - динаміку структури витрат небанківської фінансової установи за останні три роки; - фінансовий стан небанківської фінансової установи за останні три роки; - показники прибутковості небанківської фінансової установи за останні три роки. 	3
Тема 5. Фінансова стійкість небанківської фінансової установи		
6.	<p><u>Дослідити:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - методи та процес забезпечення фінансової стійкості небанківської фінансової установи; - ризик-менеджмент небанківської фінансової 	3

	установи; – фінансові звіти небанківської фінансової установи за останні три роки; – виконання економічних нормативів чи інших вимог у діяльності небанківської фінансової установи за останні три роки.	
Тема 6. Цифровізація та інклюзія в діяльності небанківської фінансової установи		
7.	<u>Дослідити:</u> – інформаційні системи, що використовуються небанківською фінансовою установою для обробки інформації та прийняття рішень; – використання дистанційних технологій у взаємовідносинах з клієнтами; – використання інформаційних і фінансових технологій небанківською фінансовою установою; – доступність фінансових послуг небанківської фінансової установи.	3
8.	Оформлення звіту	1
9.	Індивідуальне завдання	15
	Всього:	35

Індивідуальні завдання

Керівник практики від кафедри погоджує здобувачеві конкретне індивідуальне завдання перед початком виробничої практики, яке полягає у вивченні окремих ситуаційних завдань, що виражають тенденції в тій чи іншій сфері діяльності або є перспективними видами діяльності для бази практики.

Індивідуальні завдання мають навчально-дослідний характер. При виконанні індивідуального завдання здобувач повинен зібрати конкретний аналітичний матеріал, на основі якого зробити висновки та запропонувати власні пропозиції. Загальний обсяг індивідуального завдання складає (10-15 ст.).

Перелік завдань для виконання індивідуального завдання формується відповідно до специфіки бази практики. За погодженням із керівником практики від кафедри здобувач обирає (1 чи 2 завдання) із запропонованого переліку.

Для блоку «публічні фінанси»:

1. Охарактеризувати динаміку (за останні 3 роки) та структуру доходів місцевого бюджету та показати їх частку у зведеному бюджеті області, держави. Зробити відповідні висновки.

2. Охарактеризувати динаміку (за останні 3 роки) та структуру видатків місцевого бюджету та показати їх частку у зведеному бюджеті області, держави. Зробити відповідні висновки.

3. Оцінити обсяги та динаміку міжбюджетних трансфертів (дотацій, субвенцій) для місцевого бюджету за останні 3 роки. Визначити їх частку у загальних доходах бюджету та оцінити рівень фінансової автономії місцевої влади. Зробити відповідні висновки.

4. Аналіз податкових надходжень до місцевого бюджету. Визначити основні податкові джерела наповнення місцевого бюджету (ПДФО, єдиний податок, акцизи тощо). Дослідити їхню динаміку за останні 3 роки. Оцінити рівень залежності місцевого бюджету від конкретних податків.

5. Аналіз боргової політики місцевого бюджету. Дослідити рівень місцевого боргу та його структуру (внутрішні/зовнішні запозичення). Оцінити динаміку боргових зобов'язань за останні 3 роки. Проаналізувати можливі ризики для фінансової стабільності громади. Оцінка ефективності використання бюджетних коштів.

6. Проаналізувати ефективність витрат місцевого бюджету у ключових сферах (освіта, медицина, соціальний захист, інфраструктура). Визначити відхилення від планових показників та можливі проблеми. Запропонувати заходи для підвищення ефективності витрат.

7. Аналіз капітальних видатків місцевого бюджету. Визначити обсяги та структуру капітальних видатків (інфраструктурні проекти, ремонти, закупівлі обладнання). Дослідити зміну фінансування за останні 3 роки. Оцінити ефективність розподілу капітальних видатків. Оцінка інвестиційної привабливості місцевого бюджету.

8. Дослідження соціальних видатків місцевого бюджету. Визначити, яка частка витрат спрямовується на соціальні програми (субсидії, підтримка малозабезпечених, освіта, медицина). Проаналізувати динаміку фінансування за останні 3

роки. Оцінити вплив цих витрат на добробут населення.

9. Аналіз фінансової децентралізації. Дослідити, як змінилася фінансова самостійність місцевого бюджету за останні роки. Визначити ключові фактори, що вплинули на рівень децентралізації. Запропонувати рекомендації щодо подальшого розвитку фінансової автономії місцевих органів влади.

10. Порівняльний аналіз місцевих бюджетів. Порівняти показники місцевого бюджету з бюджетами інших регіонів (наприклад, за рівнем доходів, видатків, боргового навантаження). Визначити сильні та слабкі сторони фінансової політики місцевої влади. Запропонувати рекомендації для покращення фінансового управління.

Для блоку «соціальне страхування»:

1. Проаналізувати динаміку (за останні 3 роки) єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до Пенсійного фонду України. Зробити відповідні висновки.

2. Проаналізувати пропорції розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Зробити відповідні висновки.

3. Дослідити ставки єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Розмір мінімального та максимального ЄСВ.

4. Дослідити особливості обчислення середньої заробітної плати для призначення допомоги по вагітності та пологах, допомоги по тимчасовій непрацездатності, а також оплати перших п'яти днів тимчасової непрацездатності за рахунок коштів роботодавця.

5. Аналіз виплат допомоги по тимчасовій непрацездатності. Дослідити їхню динаміку за останні 3 роки.

6. Проаналізувати виплати допомоги по вагітності та пологах. Пакунок малюка.

7. Проаналізувати виплати по відшкодуванню шкоди внаслідок нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Умови призначення страхових виплат. Дослідити їхню динаміку за останні 3 роки.

8. Дослідити матеріальне забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням на випадок безробіття.

9. Проаналізувати діяльність Пенсійного фонду України як органу управління коштами солідарної системи пенсійного страхування. Зробити відповідні висновки

10. Визначити ефективність недержавного соціального страхування. Дослідити діяльність недержавного пенсійного фонду.

Для блоку «банки та небанківські фінансово-кредитні установи»:

1. Проаналізувати грошово-кредитну політику Національного банку України. Дослідити опосередковані інструменти ГКП. Зробити відповідні висновки.

2. Здійснити аналіз власного капіталу фінансової установи та особливості його формування (за 3 роки). Зробити відповідні висновки.

3. Дослідити залучений капітал установи (за 3 роки). Надати рекомендації щодо покращенню депозитної політики фінансової установи.

4. Проаналізувати запозичений капітал фінансової установи. Визначити ефективність взяття міжбанківських кредитів.

5. Дослідити активи фінансової установи. Проаналізувати кредитні операції установи (за 3 роки). Надати рекомендації щодо покращення кредитної політики установи.

6. Визначити ефективність інвестиційних операцій установи. Дослідити вкладення в цінні папери установи.

7. Дослідити ліквідність установи (за 3 роки). Запропонувати шляхи підвищення ліквідності фінансової установи.

8. Здійснити аналіз фінансового стану фінансової установи (за 3 роки). Зробити відповідні висновки.

9. Проаналізувати ефективність діяльності фінансової установи (рентабельність за активами та пасивами). Зробити відповідні висновки.

10. Дослідити фінансові результати фінансової установи. Запропонувати шляхи підвищення прибутковості установи.

Для блоку «корпоративні фінанси»:

1. Охарактеризувати динаміку (за останні 3 роки) та

структуру власного капіталу суб'єкта господарювання та показати його частку в усьому капіталі. Зробити відповідні висновки.

2. Охарактеризувати динаміку (за останні 3 роки) та структуру позикового капіталу суб'єкта господарювання та показати його частку в усьому капіталі. Зробити відповідні висновки.

3. Оцінити динаміку та структуру оборотних активів за останні 3 роки, їх достатність для забезпечення безперервного господарського діяльності суб'єкта господарювання. Визначити їх частку у активах суб'єкта господарювання. Зробити відповідні висновки.

4. Оцінити динаміку та структуру необоротних активів за останні 3 роки, стан придатності та зносу основних засобів для забезпечення господарського діяльності суб'єкта господарювання. Визначити їх частку у активах суб'єкта господарювання. Зробити відповідні висновки.

5. Визначити темпи приросту капіталу, чистого доходу від реалізації продукції та чистого прибутку (за останні 3 роки). На їх основі здійснити оцінку ефективності використання майна підприємства.

6. Проаналізувати стан та динаміку дебіторської заборгованості. Порівняти рух дебіторської заборгованості із станом та динамікою кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання (за останні 3 роки). Зробити відповідні висновки.

7. Проаналізувати ліквідність балансу суб'єкта господарювання за останні три роки. Зробити висновки про поточну та перспективну платоспроможність суб'єкта господарювання. Запропонувати рекомендації для підвищення його платоспроможності.

8. Оцінити достатність у суб'єкта господарювання власного оборотного капіталу для забезпечення матеріальних оборотних запасів за останні 3 роки. Визначити тип фінансової стійкості суб'єкта господарювання та зробити висновки про причини його зміни за останні три роки.

9. Проаналізувати склад, структуру та динаміку доходів та витрат суб'єкта господарювання за останні 3 роки. Зробити висновки про їх вплив на формування фінансових результатів.

10. Оцінити ефективність використання власного капіталу суб'єкта господарювання за рахунок залучення позикових коштів в оборот підприємства (розрахувати ефект фінансового важеля та приріст прибутку за рахунок використання кредитних ресурсів за останні 3 роки). Визначити необхідність та перерахувати можливості залучення капіталу для розвитку діяльності суб'єкта господарювання.

При виконанні індивідуального завдання необхідно:

- обрати одну-дві проблеми для подальшого поглибленого дослідження (за погодженням з керівником);
- обґрунтувати актуальність поглиблення саме такого напрямку індивідуального дослідження;
- зібрати в період практики необхідні інформаційні матеріали, для чого доцільно отримати консультацію від керівника практики від бази практики;
- під час проходження практики виконати індивідуальне завдання, зробити висновки та запропонувати пропозиції.

Форми і методи контролю

- вчасність виконання поставлених завдань;
- дотримання трудової та виробничої дисципліни;
- якість підготовленого звіту;
- кількість матеріалів відповідно до вимог програми практики;
- належне оформлення звітної документації та захист практики.

Критерії оцінювання

Звіт з практики захищається (з диференційованою оцінкою) здобувачем перед комісією. Результати проходження та захисту практики оцінюються за 100-бальною шкалою Університету. Здобувач оцінюється за критеріями, узгодженими зі шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою

відмінно	A (90 – 100)	відмінно
добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного захисту)
	F (1-34)	незадовільно ((з обов'язковим самостійним доопрацювання звіту до повторного захисту)

Методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики

Після закінчення практики студенти складають звіт. Звіт містить:

1. Титульний лист.
2. Щоденник.
3. Зміст
4. Вступ.
5. Основна частина звіту: містить розкриття тем звіту.
6. Індивідуальне завдання.
7. Висновки.
8. Список використаних джерел.
9. Додатки.

Звіт про практику необхідно оформити згідно з такими вимогами:

1. Текст звіту має бути надрукований з одного боку аркуша паперу формату А4, кегель – 14, Times New Roman, інтервал – півтора, сторінки звіту нумеруються.

2. Сторінка тексту обмежується полями: лівим – 30 мм, правим – 10 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм.

3. Текст кожної теми, висновків, списку використаних джерел починається з нової сторінки.

4. Заголовки тем друкуються по центру прописними літерами без крапки в кінці, без підкреслювання.

Обсяг звіту – 30-40 сторінок без додатків.

Перелік літератури і необхідної документації

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
5. Про Національний банк України: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
6. Про страхування: Закон України від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
7. Про фінансові послуги та фінансові компанії: Закон України від 14 груд. 2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.
8. Про відкритість використання публічних коштів: Закон України від 11 лютого 2015 р. № 183-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text>.
9. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>.
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
13. Про збір та облік єдиного внеску на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>

14. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 16 жовтня 2012 р. № 5463-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

15. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480- IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.

16. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>.

17. Про затвердження положення про Пенсійний фонд України: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280-2014-%D0%BF#Text>.

18. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 бер. 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.

Інформаційні ресурси

1. Державна аудиторська служба України. URL: <https://dasu.gov.ua>.

2. Державна казначейська служба України. URL: <http://treasury.gov.ua>.

3. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua>.

4. Державна служба зайнятості: URL: <https://www.dcz.gov.ua>.

5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

7. Міністерство фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>.

8. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>.
9. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>.
10. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua>.
11. Рахункова палата України. URL: <http://www.ac-rada.gov.ua>.

Навчальне видання

Кафедра фінансів і кредиту

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 29.01.2026 р. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум.-друк. арк. 2,7. Обл.-вид. арк. 2,9.
Зам. 000Тираж 000

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 891 від 08.04.2002 р.